

Číslo: K PUBA-2023/3364-2/54235/DIM, HEI
Bratislava 06.07. 2023

Krajský pamiatkový úrad Bratislava (ďalej len „KPÚ BA“) ako miestne a vecne príslušný orgán štátnej správy na úseku ochrany pamiatkového fondu podľa § 11 ods. 2 písmeno d) a § 9 ods. 5 zákona NR SR č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej len „pamiatkový zákon“), vydáva toto

z á v ä z n é s t a n o v i s k o

podľa § 32 ods. 10 pamiatkového zákona, k **projektovej dokumentácii „Kaštielsky park v Stupave, komplexná obnova národnej kultúrnej pamiatky“**, PD SP, RP, sada 6, spracovanej ateliérom Rudbeckia s. r. o., Svätoplukovo 449, 915 16 Svätoplukovo, 2022, parcely registra „C“ č. 725/1, 726/1, 729/2, 730/1, 768/1, 48, 727, 728, k. ú. Stupava, v rozsahu komplexnej obnovy parku: revitalizácia parkovej zelene, terénne úpravy, revitalizácia vodných tokov, rekonštrukcia oplotenia, obnova a úprava komunikácií, rekonštrukcia a dobudovanie osvetlenia, modernizácia inžinierskych sietí, obnova mobiliáru a vybavenia parku, obnova vodopádu, mostíkov nad potokom, obnova kamenných prvkov v parku. Nehnuteľnosti sú súčasťou národnej kultúrnej pamiatky evidovanej v Ústrednom zozname pamiatkového fondu pod č. 540/2 a pod unifikovaným názvom „Park“.

KPÚ BA považuje predloženú vyššie uvedenú PD za **prípustný** podklad pre obnovu NKP pri splnení nasledovných podmienok:

1. V dostatočnom predstihu pred samotnou realizáciou komplexnej obnovy prerokovať a schváliť KPÚ BA konkrétne farebné, materiálové zloženie a dizajn prvkov, ktoré neboli definitívne špecifikované v realizačnom projekte. **V prípade realizácie verejnej súťaže na zhotoviteľa prác prerokuje vlastník vyššie uvedené na KPÚ BA už v rámci prípravy podmienok verejnej súťaže – zápisnica z prerokovania, ako aj toto záväzné stanovisko budú tvoriť súčasť podkladov pre verejnú súťaž.**
2. Pred realizáciou komplexnej obnovy žiadateľ zabezpečí spracovanie **Plánu organizácie výstavby** (ďalej len „POV“), ktorý bude okrem iného obsahovať najmä návrh ochrany stromov pri stavebnej činnosti v zmysle arboristických štandardov 1 a 2, a normy STN 83 7010, podľa časti Poškodenie drevín a prevencia pred poškodením pri stavebných činnostiach. Zariadenia staveniska umiestniť v takých pohľadovo neexponovaných polohách, aby nedošlo k poškodeniu zachováanej zelene, jazierka s mólom, parkového oplotenia, vodopádu a tiež objektu kaštieľa, pôvodnej vodnej priekopy a ostatných hodnotných častí NKP. **POV bude v rozpracovanosti prerokovaný a po dopracovaní predložený na schválenie na KPÚ BA záväzným stanoviskom podľa § 32 ods. 10 pamiatkového zákona.**
3. Architektonický prvok **„Vodopád“ - M1** : vlastník zabezpečí pred realizáciou dopracovanie realizačnej projektovej dokumentácie (ďalej len „PD“), ktorá musí obsahovať nasledovné časti:
 - a. Návrh trasovania cirkulačného potrubia od jazierka k vodopádu a jeho úložnej hĺbky, vrátane ostatných potrebných technologických zariadení. Potrubie musí byť vedené mimo hodnotných drevín a porastov, technologické zariadenia musia byť umiestnené tak, aby neboli viditeľné.
 - b. Geodetické a stavebno-technické zameranie skutkového stavu.

- c. Statický posudok s určením porúch a s návrhom opatrení na ich odstránenie. Opatrenia musia byť navrhnuté prioritne metódou **konzervácie** zachovaných častí a **rekonštrukcie/doplnenia** chýbajúcich a degradovaných častí **z pôvodného materiálu, pôvodnými technikami a tradičnými technológiami do pôvodného vzhľadu**. Statický posudok vypracuje oprávnená osoba s relevantnými odbornými skúsenosťami v oblasti statiky historických murovaných konštrukcií.
 - a. Komplexný **návrh umelecko-remeselnej obnovy** s uvedením konkrétnych technologických postupov a navrhovaných materiálov, s využitím primeraných umelecko-remeselných metód, ktorý vypracuje **reštaurátor s odbornou spôsobilosťou podľa zákona č. 200/1994 Z.z.** o komore reštaurátorov a o výkone reštaurátorskej činnosti jej členov so špecializáciou na reštaurovanie kamenných architektonických článkov a murív podľa podmienok uvedených v rozhodnutí **č. KPUBA-2021/6905-2/27269/AUG, HEI zo dňa 20.05.2021**. Je potrebné vodopád citlivo zakomponovať do prostredia, aby nenarúšal charakter prírodno-krajinárskeho parku, podmienky pre spevňovanie brehov sú určené vo vyššie uvedenom rozhodnutí.
 - d. Uličná strana vodopádu, ktorú tvorí časť oplatenia označeného ako M5, s opornými piliermi z muriva z plnej pálenej tehly bude súčasťou realizačnej PD vodopádu a bude zahrnutá v zameraní, statickom posudku a komplexnom návrhu na obnovu.
 - e. Obnova vodopádu a časti oplatenia bude realizovaná umelecko-remeselným spôsobom **reštaurátorom s odbornou spôsobilosťou podľa zákona č. 200/1994 Z.z.** o komore reštaurátorov a o výkone reštaurátorskej činnosti jej členov so špecializáciou na reštaurovanie kamenných architektonických článkov a murív.
4. Architektonický prvok „**Drevené lávky**“ **D1, D2**: vlastník zabezpečí pred realizáciou dopracovanie realizačnej projektovej dokumentácie (ďalej len „PD“) s podrobnosťou dielenskej dokumentácie, ktorá bude v rozpracovanosti predložená na KPÚ BA na prerokovanie a po zapracovaní na vydanie záväzného stanoviska a ktorá bude reflektovať existujúci stav a tiež požiadavky správcu toku tak, aby:
- a. lávky mali minimalizované rozmery – najmä dĺžku rampy pri bezbariérovom mostíku, ktorá sa odvíja aj od výškového umiestnenia mostíka nad úrovňou brehu –terénu a nad hladinou toku) - prioritne použiť lávky bez prístupovej rampy,
 - b. zábradlie tvorila krížová drevená konštrukcia
5. Architektonický prvok „**Oplatenie**“ časti **M5** (od ulice Slovenská) a **M7**: vlastník zabezpečí pred realizáciou dopracovanie realizačnej projektovej dokumentácie (ďalej len „PD“), ktorá bude obsahovať a spĺňať nasledovné:
- a. Základné stavebno-technické zameranie,
 - b. Statický posudok s určením porúch a s návrhom opatrení na ich odstránenie,
 - c. **návrh umelecko-remeselnej obnovy** s uvedením konkrétnych technologických postupov a navrhovaných materiálov, s využitím primeraných umelecko-remeselných metód, ktorý vypracuje **reštaurátor s odbornou spôsobilosťou podľa zákona č. 200/1994 Z.z.** o komore reštaurátorov a o výkone reštaurátorskej činnosti jej členov so špecializáciou na reštaurovanie kamenných architektonických článkov a murív. Cieľom obnovy je obnova oplatenia **s použitím tradičných materiálov a postupov**,
 - d. obnova častí oplatenia **M5 a M7** bude realizovaná podľa schváleného návrhu umelecko-remeselnej obnovy (bod c.) umelecko-remeselným spôsobom, zhotoviteľom, ktorý preukáže relevantné skúsenosti s obnovou historických murív podobného typu a rozsahu.
6. Na realizáciu obnovy oplatenia v časti **M6** bude vybraný zhotoviteľ, ktorý preukáže dostatočné a relevantné skúsenosti s umelecko-remeselnou obnovou kamenných a tehlových historických murív podobného typu a rozsahu.
7. Architektonický prvok „**Mostíky**“ **M2 a M3**: obnovu realizovať zmysle predloženej PD **umelecko-remeselným spôsobom** metódou **konzervácie** zachovaných častí a **rekonštrukcie/doplnenia** chýbajúcich a degradovaných častí **z pôvodného materiálu**,

pôvodnými technikami a tradičnými technológiami do pôvodného vzhľadu. Pred začiatkom obnovy betónového mostíka **M3** zhotoviteľ realizuje podľa pokynov KPÚ BA na mieste prieskumné sondy na overenie, či sa pod betónovou prímurovkou nachádza zachované pôvodné kamenné murivo. Ďalší postup určí KPÚ BA podľa miestnej obhliadky a zistení sondáže.

8. Obnova mostíkov bude realizovaná **umelecko-remeselným spôsobom**, zhotoviteľom, ktorý preukáže relevantné skúsenosti s obnovu historických murív podobného typu a rozsahu.
9. Pre obnovu **kamenných fragmentov a sôch na riešenom území, obnovu kamenných múrov vodnej priekopy a obnovu oplotenia medzi nádvorím kaštieľa a parkom** sú záväzné podmienky stanovené v rozhodnutí KPÚ BA o zámere obnovy č. KPUBA-2021/6905-2/27269/AUG, HEI zo dňa 20.05.2021 a záväznom stanovisku KPÚ BA o obnove architektonických prvkov č. KPUBA-2022/2222-2/23118/AUG zo dňa 23.03.2022. Vlastník je povinný predložiť požadované prípravné a projektové dokumentácie obnovy na prerokovanie a následne na schválenie záväzným stanoviskom podľa § 32 ods. 10 pamiatkového zákona. Len takto schválená prípravná dokumentácia môže byť použitá ako podklad pre realizáciu obnovy jednotlivých architektonických prvkov.
10. Všetky vyššie uvedené čiastkové prípravné a realizačné dokumentácie **predloží vlastník v dostatočnom predstihu v rozpracovanosti na prerokovanie na KPÚ BA a po dopracovaní na vydanie záväzného stanoviska** podľa § 32 ods. 10 pamiatkového zákona. Len takto schválená projektová a prípravná dokumentácia môže byť použitá ako podklad pre realizáciu obnovy jednotlivých architektonických prvkov.
11. Pred zahájením prác na obnove parku, vrátane prác spojených s odstraňovaním náletovej zelene a výrubom drevín, zvolá žiadateľ koordináčne stretnutie za účasti KPÚ BA, autorského kolektívu a zhotoviteľa, na ktorom sa prerokuje spôsob koordinácie prác, s cieľom minimalizovať negatívne dopady prác na pamiatku.
12. Začiatok a predpokladaný koniec prác treba oznámiť písomne vopred KPÚ BA, ktorý v zmysle § 32 ods. 13 pamiatkového zákona vykonáva počas obnovy NKP štátny pamiatkový dohľad.
13. Označenie perspektívnych drevín resp. drevín určených na odstránenie v zmysle projektovej dokumentácie (PD) vykoná odborne spôsobilá osoba zo spracovateľov PD.
14. Počas realizácie prác bude v teréne vždy prítomný stavebno-technický dozor – odborne spôsobilá osoba, ktorá bude zodpovedná za dodržiavanie schválenej PD. **Zodpovedný projektant bude počas realizácie obnovy vykonávať za rovnakým účelom pravidelný autorský dohľad.**
15. Na základe navrhovaných zemných prác spojených s rozvodmi inžinierskych sietí a najmä nového výtlačového potrubia vody od čerpadla k vodopádu nariaďuje KPÚ BA vykonanie archeologického výskumu podľa podmienok uvedených v rozhodnutí o archeologickom výskume č. KPÚ BA 2023/13913-2/54660 zo dňa 06.07.2023, ktoré je neoddeliteľnou súčasťou tohto záväzného stanoviska.
16. Počas realizácie obnovy parku, vrátane prác spojených s odstraňovaním náletovej zelene, čistením a výrubom drevín, **budú zodpovední zhotovitelia zvolávať pravidelné kontrolné dni** (obhliadky) za účasti vlastníka/správcu, odborne spôsobilej osoby, resp. zodpovedného projektanta a KPÚ BA. Účelom týchto kontrolných dní (obhliadok) bude posúdenie realizovaných prác a prípadných nálezov, odsúhlasenie ďalšieho postupu obnovy, príp. návrh opatrení na nápravu.
17. Každú závažnú zmenu oproti schválenej PD a zmenu oproti alebo nad rámec tohto záväzného stanoviska je potrebné prerokovať a schváliť správnym orgánom.

Toto záväzné stanovisko stráca platnosť po uplynutí troch rokov odo dňa jeho vydania, ak nedošlo k jeho použitiu na účel, pre ktorý bolo určené. Toto záväzné stanovisko je podkladom k vydaniu rozhodnutia iných orgánov štátnej správy a orgánov územnej samosprávy.

Odôvodnenie

KPÚ BA začal dňa 26.01.2023 konať v zmysle žiadosti o stanovisko k **projektovej dokumentácii „Kaštieľsky park v Stupave, komplexná obnova národnej kultúrnej pamiatky“**, PD SP, RP, spracovanej ateliérom Rudbeckia s. r. o., Svätoplukovo 449, 915 16 Svätoplukovo, 2022, parcely registra „C“ č. 725/1, 726/1, 729/2, 730/1, 768/1, 48, 727, 728, k. ú. Stupava, v rozsahu komplexnej obnovy parku: revitalizácia parkovej zelene, terénne úpravy, revitalizácia vodných tokov, rekonštrukcia oplotenia, obnova a úprava komunikácií, rekonštrukcia a dobudovanie osvetlenia, modernizácia inžinierskych sietí, obnova mobiliáru a vybavenia parku, obnova vodopádu, mostíkov nad potokom, obnova kamenných prvkov v parku. Nehnuteľnosti sú súčasťou národnej kultúrnej pamiatky evidovanej v Ústrednom zozname pamiatkového fondu pod č. 540/2 a pod unifikovaným názvom „Park“.

Po preštudovaní PD, zaslal KPÚ BA vlastníčkovi pripomienky, ktoré bolo nutné zapracovať do DP. Pripomienky boli následne prerokované a zapracované do PD.

Projektová dokumentácia nadväzuje na rozhodnutie k zámeru obnovy parku č. KPUBA-2021/6905-2/27269/AUG, HEI, z 20.05.2021 a záväzné stanovisko k prípravnej dokumentácii č. KPUBA-2022/10874-2/40810/AUG, HEI zo dňa 06.06.2022. Podmienky vyššie uvedených dokumentov, ktoré neboli upravené týmto záväzným stanoviskom, sú vo všetkých vydaných dokumentoch KPÚ BA k obnove parku aj naďalej platné a vlastník je povinný ich počas obnovy dodržiavať.

Predložená PD je svojím obsahom v súlade so základnou ochranou pamiatky vyplývajúcou z pamiatkového zákona.

Toto záväzné stanovisko je podkladom k vydaniu rozhodnutia iných orgánov štátnej správy a orgánov územnej samosprávy.

(elektronicky podpísaný)
Ing. arch. Ján Mackovič
riaditeľ

Príloha: rozhodnutie č. KPÚ BA 2023/13913-2/54660 zo dňa 06.07.2023

Doručí sa:

Bratislavský samosprávny kraj, Sabinovská 16, 820 05 Bratislava

Na vedomie:

Obec Stupava, Hlavná 24, 900 31 Stupava

Rudbeckia s. r. o., Svätoplukovo 449, 915 16 Svätoplukovo